

משרד החינוך והתרבות - המחלקה לתרבות חורניתעלון הדרכה להוראת פרשת השבוע

ע"פ הגליונות של נחמה ליבוביץ

וילך (תשל"א)

ל"א ט"ז - י"ח.

בפסוקים האלה - בעלי חשיבות רבה - כבר עסקו שני גליונות: וילך תש"ו - תש"ז ולפסוק ט"ז לבדו הוקדש הגליון וילך (תש"י-י"א). (שאלת הבחירה).

הקשי הגדול שבפסוקינו (שאלות א, ו, ז), היא השאלה שנסח אותה אברבנאל:

אם ישראל יתודו חטאתם ויאמרו: "הלא על כי אין אלוקי בקרבי מצאוני הרעות האלה" איך אחרי תשובתם לא רחם ה' ית' עליהם. אבל כפל עונשם וצרתם באמרו אחריו "ואנכי הסתר אסתיר פני" כי במקום שאמר ראשונה קודם זכרון תשובתם (י"ז) "והסתרת פני מהם" יאמר אחר זכרון תשובתם (י"ח) "ואנכי הסתר אסתיר פני", שהוא עונש מוכפל?

וכן שואל הוא גם במקומנו:

באמרו "והתודו את עונם" והנה עם היותו מהראוי שבעבור שיהיה ישראל "מודה ועוזב ירוחם", הנה אמר על הודוי ההוא: "אף אני אלך עמכם בחמת קרי והבאתי אותם בארץ אויביהם" ואחרי כן הכביד עונשם ורעתם אחרי הודוי יותר ממה שהיה בלחו.

והתשובות הנתנות לשאלה זו רבות ושונות. והובאו בחלקן בגליון תש"ו ואחדות כאן בשאלות ו, ז ומעניינת ביותר היא תשובת בן אמוזג (אם למקרא):

... יתכן שפרשו: ללא מחסרון מקדש ה' וארון העדות בינינו באה אלינו כל הצרה הזאת, ואלו היה המקדש והארון קיימים, לא נמצא בנו עון בכל תועבותינו והאמונה הרעה הזאת היתה מפורסמת בישראל בימי רשעתם ועליה צווח הנביא, כי היה כל טעותם להנצל מכל ענש הראוי להם בזכות המקדש והקרבתו. וזה יהיה בידך מפתח להכנס בו בפנימיות כמה מליצות בדברי הנביאים - והביאני לפרש כזאת בפסוק זה מה שמצאתי במיכה (ג', י"א) "ראשיה בשחד ישפטו וכהניה במחיר יורו... ועל ה' ישענו לאמור: הלא ה' בקרבנו לא תבוא עלינו רעה" - ואין ספק שאין כונתו על אהבת ה' והשגחתו לטובה, רק על המצא ביניהם המקדש. וכך כאן: הלא על כי אין אלוקי בקרבי, כלומר: על כי אין המקדש בחוכנו, שהיה מגין עלינו באופן סגולי מבלי פנות לזכותנו או לחובתינו - על כן מצאוני...

נחמה ליבוביץ